

Fylkesmannen i Hordaland

Saksbehandler, innvalgstelefon
Hugo Morken, 55572023

Vår dato

Deres dato
22.2.2010

Vår referanse
10/2800 326.1

Deres referanse
200981991-21

Bergen kommune
Kommuneadvokaten v/advokat Karl Fartein Løseth
Postboks 7700
5020 Bergen

Klagesak etter offentleglova – Avslag på begjæring om innsyn i reisedokumenter

Fylkesmannen viser til ekspedisjon mottatt her den 24.2.2010.

Saken gjelder klage over avslag på begjæring om dokumentinnsyn.

Sakens bakgrunn:

Byrådet i Bergen traff den 1. februar 2010 vedtak om å avskjedige A fra sin stilling med påbud om øyeblikkelig fratreden. Grunnlaget for vedtaket bygger på økonomiske misligheter knyttet til hans reisevirksomhet for kommunen. Det ble samtidig avgjort at det på vegne av Bergen kommune også skal begjæres påtale for straffbare forhold begått av ham og at eventuelle borgerlige rettskrav kreves pådømt i en eventuell straffesak.

Bergens Tidende (BT) og Bergensavisen (BA) har begjært innsyn i reiseregningene til A. Bergen kommune avsto begjæringene om innsyn med hjemmel i offentleglova § 24 annet ledd annet punktum.

BT og BA har begge påklaget avslagene.

I oversendelsesskrivet til Fylkesmannen har kommunen begrunnet avslaget som følger:

”Foreliggende dokumentasjon var tilstrekkelig til å iverksette tjenstemessige reaksjoner. Hovedbegrunnelsen for å nekte innsyn på dette stadiet, er at ytterligere arbeid gjenstår i forbindelse med å utrede faktiske sider av saken og sammenstille disse med øvrige opplysninger. Dette er nødvendig for å få avklare omfanget av saken.”

Videre er det fremholdt:

”Etter kommuneadvokatens oppfatning omfatter regelen i offentlighetslova § 24, annet ledd, annet punktum, dokumenter som selv kan være gjenstand for selvstendige lovbrudd eller del av et straffbart forhold. Dette vil være situasjonen for reiseregninger/ reisedokumentasjon som vil være bevismateriale for en eventuell straffbar handling begått mot kommunen.”

Fylkesmannens vurdering:

Hovedregelen om dokumentinnsyn fremgår av Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd av 19.5.2006 nr. 16 (offl.) § 3:

”Saksdokument, journalar og liknande register for organet er opne for innsyn dersom ikkje anna følgjer av lov eller forskrift med heimel i lov. Alle kan krevje innsyn i saksdokument, journalar og liknande register til organet hos vedkommande organ.”

Saken reiser spørsmålet om offl. § 24 annet ledd annet punktum gir hjemmel for å unnta den oppsagte arbeidstakerens reiseregninger fra innsyn. Bestemmelsen lyder som følger:

”Andre dokument om lovbrøt, blant anna melding og tips frå offentlege organ, kan det gjerast unntak frå innsyn for inntil saka er avgjort”.

Med hensyn til hvilke dokumenter som i medhold av bestemmelsen kan unntas fra innsyn uttales det i Ot. prp. nr. 102 (2004-2005) side 146 blant annet følgende:

”Unntaket i andre punktum omfattar i tillegg til meldingar og tips alle andre slag dokument som direkte omhandlar og er forfatta som følgje av eit lovbrøt, til dømes for å klargjere, stoppe eller sanksjonere det. Det kan til dømes vere dokument der eit forvaltningsorgan ber om opplysningar eller utgreiingar i samband med eit konkret lovbrøt, eller rapportar om undersøkingar forvaltninga har gjort i høve til eit mogleg lovbrøt. At eit dokument inneheld opplysningar om eit lovbrøt er ikkje i seg sjølve nok til at ein kan gjere unntak etter føresegna. Dokumentet må handle om lovbrøtet.”

Som det fremkommer må dokumentet direkte omhandle et lovbrudd, og være forfattet som en følge av dette. At dokumentet inneholder opplysninger om et lovbrudd er ikke i seg selv tilstrekkelig til at en kan gjøre unntak etter bestemmelsen. Dokumentet må *handle om* lovbruddet. I ”Rettleiar til offentleglova” side 144 tolker Justisdepartementet bestemmelsen slik at dokumentet må være ”forfatta som følgje av eit konstatert eller mogleg lovbrøt”.

Fylkesmannen finner det etter dette ikke tilstrekkelig for å unnta et dokument fra innsyn at det ”selv kan være gjenstand for selvstendige lovbrudd eller del av et straffbart forhold”, eller at det vil være ”bevismateriale for en eventuell straffbar handling begått mot kommunen”, slik kommunen har lagt til grunn. Bestemmelsen omfatter ikke dokumenter som utgjør selve lovbruddet. Videre er det heller ikke i seg selv tilstrekkelig at dokumentet vil kunne utgjøre et bevis i saken. For å omfattes av bestemmelsen må dokumentet omhandle, og være forfattet som følge av, et konstatert eller mulig lovbrudd. Det legger vi til grunn ikke er tilfelle for de aktuelle reiseregningene.

Fylkesmannen finner etter dette at offl. § 24 annet ledd annet punktum ikke gir hjemmel for å unnta den oppsagte arbeidstakerens reiseregninger fra innsyn. Vi understreker at vi kun har vurdert spørsmålet om denne bestemmelsen hjemler unntak fra innsyn. Vi har ikke vurdert om det finnes andre hjemler for å unnta dokumentene eller opplysninger i dokumentene fra innsyn. Kommunens vedtak blir derfor å oppheve og saken returneres til kommunen for videre behandling.

Vedtak: Klagene tas til følge. Bergen kommunes vedtak om å avslå begjæringer om dokumentinnsyn med hjemmel i offentleglova § 24 annet ledd oppheves.

Fylkesmannens vedtak er fattet i medhold av offl. § 32 første ledd. Vedtaket kan ikke påklages, jf. fvl. § 28 tredje ledd.

Med hilsen

Svein Bjerkeng e.f.
underdirektør

Hugo Morken
rådgiver

Kopi:
Bergens Tidende v/Krister Hoaas, pb. 7240, 5020 Bergen
Bergensavisen v/Anders Haga, pb. 824 Sentrum, 5807 Bergen